

6/2022

Momentti

Sisältö

LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS

Vahvistetut lait	2
Hallituksen esitykset	3
Valtioneuvoston asetukset	9

OIKEUSTAPAUKSET

Korkein oikeus	9
Korkein hallinto-oikeus	10
KKO:n valitusluvat	15

VAHVISTETUT LAIT

**Lait sosiaalihuoltolain ja ikään-
tyneen väestön toimintakyvyn
tukemisesta sekä iäkkäiden
sosiaali- ja terveystalvuluista
annetun lain muuttamisesta
sekä niihin liittyvät lait (790-
792/2022 ja 876/2022)**

HE 231/2021
StVM 12/2022
StVM 15/2022
VJL 2/2022

Lait tulevat voimaan 1.1.2023.

Muutettiin sosiaalihuoltolakia, ikään-
tyneen väestön toimintakyvyn tuke-
misesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja
terveystalvuluista annettua lakia,
sosiaali- ja terveydenhuollon asia-
kasmaksuista annettua lakia sekä
yksityisistä sosiaalipalveluista an-
nettua lakia.

Kotiin annettavia palveluja ja
asumispalveluja koskevat sosiaali-
huoltolain säännökset uudistettiin.
Säännöksiä sovelletaan jatkossa
ikäkkäiden henkilöiden lisäksi mui-
hinkin asiakasryhmiin. Kotiin an-
nettavia palveluja ovat kotihoito ja
tukipalvelut. Kotihoitoa on järjes-
tettävä asiakkaan yksilöllisen tar-
peen mukaan vuorokaudenajasta
riippumatta. Säännökset lapsiper-
heen oikeudesta kotipalveluun ero-
tettiin omaksi kokonaisuudekseen,
mikä mahdollisti säännösten muo-
toilemisen niin, että ne kuvaavat
entistä täsmällisemmin lapsiper-
heen tarpeita mutta säilyvät asiasi-
sällöltään pääosin ennallaan. Asu-
mispalveluja ovat tilapäinen ja tuet-
tu asuminen, joita koskevat sään-
nökset säilyivät asiasisällöltään en-
nallaan, sekä yhteisöllinen asumi-
nen ja ympärivuorokautinen palve-
luasuminen, jotka tulivat entisen
palveluasumisen ja tehostetun pal-
veluasumisen tilalle. Kotihoidon
laadun ja riittävyyden varmistami-
seksi lakiin lisättiin säännökset koti-
käyntien suunnittelusta sekä koti-

hoidon henkilöstön riittävyyden
turvaamisesta ja toimenpiteistä työ-
voiman vaukukseen puuttumiseksi.
Monimuotoisten asumis- ja palvelu-
kokonaisuuksien edistämiseksi la-
kiin lisättiin säännökset, joilla mah-
dollistetaan erilaisten asumispalve-
lumuotojen toteuttaminen samassa
toiminnallisessa kokonaisuudessa.
Sosiaalihuollon toimintayksikköjen
johtamista ja niiden toiminnan
omavalvontaa vahvistettiin.

Lisäksi ikääntyneen väestön toi-
mintakyvyn tukemisesta sekä iäk-
käiden sosiaali- ja terveystalvuluista
annettuun lakiin lisättiin infor-
matiiviset säännökset asumisen
strategisesta suunnittelusta ja en-
nakoinnista. Laista poistettiin mah-
dollisuus järjestää iäkkäiden hen-
kilöiden pitkäaikainen laitoshoido
sosiaalihuollon laitoksissa. Tällainen
laitoshoido on lopetettava
vuoden 2027 loppuun mennessä.
Lisäksi lakiin lisättiin säännös
omatyöntekijän tehtävien täsmen-
tämisestä sekä palvelujen laadun
seurannasta ja täsmennettiin sään-
nöksiä asiakassuunnitelmasta, pää-
töksenteosta, kotihoidon henkilös-
tön riittävyydestä, johtamisesta
sekä omavalvonnasta.

Lakimuutosten päätavoite on
edistää iäkkäiden henkilöiden
edellytyksiä elää kodissaan turval-
lisesti sekä saada tarpeitaan vastaa-
vat kotiin annettavat palvelut oi-
kea-aikaisina, riittävinä ja laaduk-
kaina. Tähän liittyvänä tavoitteena
on vahvistaa kotihoidon resursseja
ja laatua sekä parantaa henkilöstön
riittävyyttä sekä toiminnan toteut-
tamista ja johtamista niin, että alal-
le saadaan uusia työntekijöitä ja
nykyiset työntekijät haluavat jatkaa
työskentelyä alan tehtävissä. Lisäk-
si tavoitteena on kehittää asumisen
välimuotoisia ratkaisuja ja palvelu-
järjestelmää, tehostaa omavalvontaa
ja vanhustalvulujen johtamista.
Tavoitteena on myös selkeyttää te-
hostetun palveluasumisen ja muun
palveluasumisen välistä eroa sekä

asiakkaan hoidon ja huolenpidon
tarpeisiin vastaavien sosiaalihuol-
tolain palvelujen kokonaisuutta.

**Laki arvonlisäverolain väliaikai-
sesta muuttamisesta (870/2022)**

HE 194/2022
VaVM 22/2022

Laki tuli voimaan 1.12.2022 ja se on
voimassa 30.4.2023 asti.

Arvonlisäverolakia muutettiin väli-
aikaisesti. Sähkön myyntiin sovel-
lettava arvonlisäverokanta alennet-
tiin 24 prosentista 10 prosenttiin.
Muutoksen tavoitteena on alentaa
sähkön kuluttajahintaa etenkin
vuoden kylmimmällä kaudella, jol-
loin kotitalouksien sähköenergian
kulutus on korkeimmillaan lämmi-
tystarpeesta johtuen. Lisäksi koti-
maan henkilökuljetukset vapautet-
tiin arvonlisäverosta. Vapautuk-
seen liittyy oikeus vähentää han-
kintoihin sisältyvä vero. Kotimaan
henkilökuljetusten vapauttamisella
arvonlisäverosta tavoitellaan hen-
kilökuljetusten kuluttajahintojen
alentamista ja kotitalouksien osto-
voiman parantamista.

**Laki yhteisen kalastuspolitiikan
seuraamusjärjestelmästä ja val-
vonnasta annetun lain muutta-
misesta (874/2022)**

HE 90/2022
MmVM 11/2022

Laki tuli voimaan 1.12.2022.

Yhteisen kalastuspolitiikan seura-
amusjärjestelmästä ja valvonnasta
annettua lakia muutettiin niin, että
siinä otetaan huomioon Euroopan
unionin ja Suomen kansalliseen
lainsäädäntöön lain säätämisen ja
viimeisten muutosten jälkeen teh-
dyt muutokset. Samalla säädettiin
eräistä toimijoiden ja valvonta-
viranomaisten työtä helpottavista
muutoksista ja tehtiin lakiin eräitä
selvennyksiä.

Laki Euroopan unionin tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta (875/2022)

HE 134/2021
HaVM 17/2022

Laki tuli voimaan 15.11.2022.

Säädettiin laki Euroopan unionin tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta. Laissa annettiin kahta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta eli poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä sekä turva- paikka- ja muuttoliikeasioita koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koskevaa asetusta sekä rajoja ja viisumipolitiikkaa koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koskevaa asetusta täydentävät säännökset toimivaltaisista viranomaisista ja niiden pääsystä yhteiseen henkilöllisyystietovarantoon. Asetusten tavoitteena on varmistaa, että loppukäyttäjillä on nopea, saumaton, systemaattinen ja kontrolloitu pääsy tietoon, jota ne tarvitsevat tehtäviensä hoitamisessa. Lisäksi tavoitteena on helpottaa kolmansien maiden kansalaisten henkilöllisyyden tarkistamista ja torjua väärän henkilöllisyyden käyttämistä mahdollistamalla samoihin biometrisiin tietoihin liitettyjen eri henkilöllisyyksien paljastaminen. Tavoitteena on myös nopeuttaa ja virtaviivaistaa lainvalvontaviranomaisten pääsyä muihin kuin lainvalvontatarkoitusta varten perustettuihin järjestelmiin, jos pääsy on tarpeellinen vakavan rikollisuuden ja terrorismin ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja teoista syyttämiseksi.

HALLITUKSEN ESITYKSET

Hallituksen esitys (HE 200/2022) eduskunnalle laiksi yhdistyslain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhdistyslakia digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntämiseksi jäseneksi ottamisessa ja eroilmoituksen vastaanottamisessa. Keskeisiä muutoksia ovat hallituksen päätöksenteon salliminen kokousta pitämättä sekä jäsen- ja liittoäänestysten salliminen myös hallituksen

puheenjohtajan ja muiden jäsenten valitsemiseksi, jos siitä on määräys yhdistyksen säännöissä.

Lisäksi yhdistyslakiin ehdotetaan kirjanpitolakia kevyempää tilinpitomallia, jota pienet yhdistykset voivat soveltaa kirjanpitolain sijasta. Pienimuotoisen kansalaistoiminnan hallinnollisen taakan keventämiseksi sallittaisiin kirjanpitolakia kevyempi tilinpito sellaiselle yhdistykselle, jonka vuosituotot ovat enintään 30 000 euroa ja joka ei harjoita liiketoimintaa. Tarkemat säännökset tällaisen tilinpidon järjestelyistä ja sisällöstä sekä tilinpidon kaavoista ja vuosilaskelman sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Esityksen tavoitteena on ottaa kansalaistoiminnan muodonmuutokset paremmin huomioon kansalaistoiminnan yhteisömuotoja koskevassa lainsäädännössä. Tavoitteena on toimintamahdollisuuksien hallittu lisääminen siten, että yhdistykset voivat itse päättää tarpeitaan vastaavien uusien mahdollisuuksien käyttöönotosta ja sekä oman harkintansa mukaan myös toimintaympäristön muutokseen mukautumisesta. Esityksen mukaan tarve on uusien vaihtoehtoisten keinojen sallimiseen, mutta uuteen pakottavaan yhteisölainsäädäntöön ei ole tarvetta.

Yhdistyslain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. Kevyemmän tilinpidon sääntelyä voi soveltaa aikaisintaan 1.7.2023 alkavalla tilikaudella.

Hallituksen esitys (HE 201/2022) eduskunnalle laiksi oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 ja 8 b §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oikeudenkäymiskaarta siten, että tuomioistuin voisi nykyistä lievemmin edellytyksin kohtuullistaa omasta aloitteestaan määrää, jolla riita-asian hävinnyt asianosainen velvoitetaan korvaamaan jutun voittaneen asianosaisen oikeudenkäyntikulua. Ehdotuksen tavoitteena on parantaa oikeuden saattavuutta yhteiskunnassa pienellä määrällä ihmisten ja yhteisöjen oikeudenkäyntikuluriskiä riita-asioissa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2023.

Hallituksen esitys (HE 202/2022) eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain korkovähennysrajoitussäännöstä tasevertailuun perustuvan poikkeuksen osalta. Ehdotuksen mukaan voimassa olevan lain tasevertailuun perustuvan poikkeuksen soveltamisedellytysten lisäksi poikkeuksen soveltamiseen vaikuttaisi myös suoritettujen korkojen määrä. Ehdotuksen mukaan tasevapautusta ei sovellettaisi, jos konsernista merkittävän omistusosuuden omistaville tahoille konsernitilinpäätöksen mukaan suoritettujen korkojen määrä on vähintään 20 prosenttia kaikista konsernin ulkopuolelle suoritetuista korkoista. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi korkovähennysrajoitussäännöstä siten, että julkisyhteisön tilaama pitkän aikavälin julkista infrastruktuurihanketta toteuttava osittain tai kokonaan yksityisomisteinen yhteisö saisi erään edellytyksin vähentää muutoin vähennyskelvottomia nettokorkomenoja.

Esitys liittyy aikaisempaan muutokseen 1251/2021, jolla rajoitettiin tasepoikkeuksen soveltamista tilanteissa, joissa velkojayhtiö omistaa vähintään 10 % velallisyhtiöstä. Tämän esityksen tavoitteena on täydentää kyseistä vuoden 2022 alussa voimaan tullutta muutosta. Molempien tavoitteena on rajoittaa mahdollisuuksia siirtää tuloa Suomen verotusvallan ulkopuolelle hyödyntämällä korkorajoitussääntelyn tasevertailuun perustuvaa poikkeusta pääomasijoitus- ja muissa vastaavissa rakenteissa.

Pitkän aikavälin julkisten infrastruktuurihankkeiden osalta esityksen tavoitteena on, että yleistä korkovähennysrajoitussäännöstä ei jatkossa sovellettaisi julkisyhteisöjen tilaamiin infrastruktuurihankkeisiin, joita toteuttavat osittain tai kokonaan yksityisomistuksessa olevat yhteisöt, jotta korkorajoituksen soveltumisesta mahdollisesti aiheutuva verorasitus ei kohdistuisi yhteiskunnallisesti tärkeiden verovaroin rahoitettujen infrastruktuurihankkeiden toteuttamiseen. Tällaisten yhteisöjen omille etuyh-

teysyrityksilleen suorittamat korot olisivat kuitenkin korkovähennysrajoituksen piirissä, ja poikkeus koskisi vain kolmansille osapuolille ja mahdollisten julkisyhteisöomistajien etuyhteysyrityksille suoritettuja korkoja.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023 ja tasevertailuun perustuvaa poikkeusta sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa. Julkisia infrastruktuurihankkeita koskevaa poikkeusta sovellettaisiin takautuvasti vuodelta 2019 toimitettavasta verotuksesta alkaen.

Hallituksen esitys (HE 213/2022) eduskunnalle henkilöstön aseman turvaamista yhtiöiden rajat ylittävässä sulautumisessa, jakautumisessa tai kotipaikan siirrossa koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi henkilöstöeduksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) sekä rajat ylittävässä yhtiöiden sulautumisessa tai jakautumisessa annettua lakia. Lisäksi ehdotetaan muutoksia yhteistoimintalakiin, yhteistoiminta-asiamiehestä annettuun lakiin, yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlajuisissa yritysryhmissä annettuun lakiin, osuuskuntalakiin ja säästöpankkilakiin. Henkilöstöeduksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) sekä rajat ylittävässä yhtiöiden sulautumisessa tai jakautumisessa annettuun lakiin ehdotetaan säännöksiä henkilöstön hallintoedustuksen järjestämisestä sekä työnantajavelvoitteiden jatkuvuudesta rajat ylittävien yritysjärjestelyjen seurauksena muodostettavissa yhtiöissä. Lisäksi lakiin ehdotetaan säännöksiä henkilöstölle tiedottamisesta ja henkilöstön kuulemisesta silloin, kun työnantajayhtiö suunnittelee rajat ylittäviä yritysjärjestelyjä. Samalla lain nimike muutettaisiin vastaamaan sen laajempaa soveltamisalaa. Tarkoituksena on panna täytäntöön yhtiöoikeudellinen yritysjärjestelydirektiivi työntekijöiden aseman turvaamista koskevien säännösten osalta.

Ehdotetuilla laeilla pyritään turvaamaan henkilöstön asemaa ja

henkilöstön kuulemista ja sille tiedottamista suunnitelluista muutoksista sekä täydentämään säännöksiä henkilöstön osallistumisen järjestämisestä yhtiöiden rajat ylittävän sulautumisen, jakautumisen tai kotipaikan siirron seurauksena Suomeen rekisteröitävän yhtiön tai yhtiöiden hallinnossa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 31.1.2023, johon mennessä jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin täytäntöönpanon edellyttämät lainsäädäntömuutokset voimaan.

Hallituksen esitys (HE 215/2022) eduskunnalle laeiksi työopimuslain 1 luvun 1 §:n ja merityösopimuslain 13 luvun 15 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työopimuslakia. Lisäksi merityösopimuslain nähtävänäpitoa koskevaan säännökseen ehdotetaan tekniluonteisen virheen korjausta.

Työsopimuslain soveltamisaläsäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin kokonaisharkinnan tekemistä koskeva säännös koskemaan tilanteita, joissa laissa säädettyjen työsuhteen tunnusmerkkin arvioimisen jälkeen työntekoa koskevan oikeussuhteen luonne jää edelleen epäselväksi tai tulkinnanvaraiseksi. Oikeussuhteen luonnetta koskevassa kokonaisharkinnassa huomioon olisi otettava työn tekemistä koskevat ehdot, olosuhteet, joissa työtä tehdään, osapuolten tarkoitus työnteekosuhteen oikeudellisesta luonteesta sekä muut osapuolten tosiasialliseen asemaan oikeussuhteessa vaikuttavat seikat. Kokonaisharkinnassa huomioon otettavien seikkojen luettelo ei olisi tyhjentävä, vaan työnsuorittajan asemaa voidaan arvioida myös muiden oikeussuhteen luonnetta kuvaavien tosiseikkojen perusteella. Arvioinnissa merkitystä on työläinsäädännössä omaksutulla työntekijän suojelutavoitteella. Jos kokonaisharkinnan jälkeen työnsuorittajan katsotaan kaikkien työn tekemiseen vaikuttavien tosiasiallisen seikkojen perusteella olevan työn teettäjään nähden työoikeudellisessa mielessä epäitsenäisessä tai alistei-

sessä asemassa, kysymyksessä on työsuhteinen työ. Toisaalta kiistatta yrittäjänä työskentelevät, esimerkiksi yksinyrittäjät, voivat olla toimeksiantajastaan riippuvaisessa asemassa sen vuoksi, että heidän tosiasialliset mahdollisuutensa vaikuttaa esimerkiksi työn tekemisen ehtoihin ja hintaan voivat olla hyvinkin rajalliset. Oikeussuhteen luonteen määrittelyn merkitys korostuu erityisesti vakuuttamisvelvollisuutta koskevia ratkaisuja tehtäessä. Olennaista sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta on, että työsuhteessa työnantaja hoitaa työsuhteeseen liittyvät velvoitteensa ja toisaalta yrittäjätöössä yrittäjä itse hoitaa vakuuttamisvelvollisuutensa. Epäselviin tilanteisiin liittyvät oikeussuhteen väärinluokittelemiset aiheuttavat muun muassa tarvetta takautuvasti hoitaa maksuvelvoitteiden täyttäminen oikeussuhteen todelliseen luonteeseen perustuvasti.

Esityksen tavoitteena on täsmentää ja selkeyttää työsuhteen käsitteen määrittelyä tulkinnanvaraisissa ja epäselvissä tilanteissa, erityisesti työsuhteessa ja yrittäjänä tehtävän työn välisessä rajanvedossa. Tavoitteena on helpottaa lain soveltajia ratkaisemaan työntekosuhteen oikeudellinen luonne tilanteissa, joissa työnsuorittajan asemaan liittyy tulkintaa edellyttäviä kysymyksiä. Tarkoituksena on estää työopimusluonteen naamiointi muuksi kuin työopimukseksi.

Työsopimuslain muuttamista koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2023 ja merityösopimuslain muuttamista koskeva laki mahdollisimman pian.

Hallituksen esitys (HE 217/2022) eduskunnalle laeiksi pakkokeinolain ja esitutkintalain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pakkokeinolakia, esitutkintalakia ja eräitä niihin liittyviä lakeja.

Kiinni otetun, pidätetyn ja tutkintavangin yhteydenpidon rajoittamista koskeva sääntelyä ehdotetaan uudistettavaksi selventämällä yhteydenpitorajoitusten alaa ja niiden valvontaa koskevia vastuita. Lisäksi ehdotetaan, että edellytet-

täisiin erityisen painavia syitä sel-
laisille yhteydenpitorajoituksille,
jotka koskevat yhteydenpitoa nimeä-
mättömään joukkoon henkilöitä.
Matkustuskieltoa koskevan säänte-
lyn osalta ehdotetaan tarkennuksia
erityisesti matkustuskieltopäätök-
sen sisällön muuttamista, kiellon
voimassaoloa ja kiellon rikkomista
koskeviin säännöksiin. Salaisten
pakkokeinojen osalta ehdotetaan
muun ohessa, että telekuuntelua
saisi käyttää nykyistä useamman
rikoksen selvittämisessä ja että lu-
paa telekuuntelulle tai -valvonnalle
ei enää jatkossa lähtökohtaisesti ra-
joitettaisi vain tiettyihin luvan ha-
kemisen hetkellä tiedossa oleviin
teleosoitteisiin tai telepäätelaittei-
siin. Muutamien muidenkin salais-
ten pakkokeinojen osalta ehdote-
taan muutoksia pakkokeinojen
käytön edellytyksiin. Lisäksi ehdo-
tetaan ylimääräisen tiedon käytön
mahdollistamista nykyistä useam-
min sekä turhan ylimääräisen tie-
don hävittämisen mahdollistamista
nykyistä aikaisemmin.

Esitutkintalain osalta ehdotetaan
ensinnäkin laajennettavaksi esitut-
kintalain mukaisen edunvalvojan
määräämisen mahdollisuutta mui-
hinkin alle 18-vuotiaisiin kuin
asianosaisiin. Myös mahdollisuutta
käyttää esitutkinnassa videotallen-
teeseen tai siihen rinnastettavaan
muuhun kuva- ja äänitallenteeseen
tallennettua kuulustelua todisteena
oikeudenkäynnissä laajennettaisiin.
Lisäksi esitutkintalakia ehdotetaan
muutettavaksi siten, että niin sa-
nottujen putkakuolemien esitut-
kinnassa syyttäjä toimisi aina tut-
kinnanjohtajana, kun epäillään po-
liisin palveluksessa olevan henki-
lön syyllistyneen rikokseen.

Syyttäjän vaihtolo-oikeutta laa-
jennettaisiin siten, että jatkossa kai-
killa syyttäjillä olisi vastaava vai-
tiolo-oikeus kuin tutkinnanjohtaja-
na toimivilla syyttäjillä sekä syyttä-
jillä heidän vahvistaessaan euroop-
palaisen tutkintamääräyksen. Vai-
tiolo-oikeuden piiriin kuuluvat tie-
dot koskisivat luottamuksellisesti
tietoja antaneen henkilön henkilöl-
lisyyttä sekä taktisia ja teknisiä me-
netelmiä.

Esityksessä ehdotettavilla muu-
toksilla on tarkoitus ensinnäkin sel-
ventää pakkokeinolain ja muun
pakkokeinoasioita sääntelevän lain-

säädännön sellaisia säännöksiä, jot-
ka ovat käytännössä osoittautuneet
epäselviksi tai tulkinnanvaraisiksi.
Muutoksen myötä tavoitteena on,
että säännökset ovat selkeitä sovel-
taa, mikä lisää sekä käsittelyn teh-
okkuutta että pakkokeinojen koh-
teena olevien yhdenvertaista ja lain
soveltajasta riippumatonta kohte-
lua. Tarkoituksena on myös tehos-
taa pakkokeinoasioiden käsittelyä
siltä osin kuin tämä voidaan tehdä
vaarantamatta käsittelyn kannalta
olennaisia perusoikeusintressejä.
Pakkokeinoasioiden käsittelyn teh-
okkuuden lisäämisellä voidaan
varmistaa viranomaisten resurssien
tehokas ja perusteltu kohdentumi-
nen. Käsittelyn tehokkuus on myös
pakkokeinon kohteena olevan int-
ressissä, koska se on omiaan lyhen-
tämään käsittelyn kestoa ja siten
vähentämään pakkokeinoista nii-
den kohteelle aiheutuvaa haittaa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan
tehtäväksi useita pakkokeinon koh-
teena olevan henkilön perusoi-
keussuojaa vahvistavia muutoksia,
jotka perustuvat voimassa olevasta
sääntelystä erityisesti laillisuusval-
vonta- ja oikeuskäytännössä esiin
nousseisiin seikkoihin. Tavoitteena
on pakkokeinolain mukaisen suh-
teellisuusperiaatteen mukaisesti
varmistaa, että pakkokeinoja käyte-
tään vain siinä määrin kuin pakko-
keinon käyttöä voidaan pitää puo-
lustettavana ottaen huomioon tut-
kittavana olevan rikoksen törkeys,
rikoksen selvittämisen tärkeys sekä
rikoksesta epäillylle tai muille pak-
kokeinon käytöstä aiheutuva oi-
keuksien loukkaaminen ja muut
asiaan vaikuttavat seikat.

Edelleen ehdotuksilla on tarkoi-
tus tehdä esitutkintalakiin ja muu-
hun rikosprosessia koskevaan lain-
säädäntöön sellaiset lainsäädäntö-
muutokset, joiden on katsottu ole-
van eduskunnan lausumien, eri-
laisten toimenpidekirjausten, lailli-
suusvalvontaratkaisuiden ja käy-
tännön toimijoiden kannanottojen
johdosta tarpeellisia. Tavoitteena
on selkiyttää lainsäädäntöä ja te-
hostaa rikosasioiden käsittelyä. Esi-
tyksen tavoitteena on lisäksi edis-
tää rikosvastuun toteutumista ih-
miskaupparikoksissa ja sen lähi-
rikoksissa panemalla täytäntöön
vuosille 2021–2023 valtioneuvos-
ton periaatepäätöksenä hyväksy-

tyt ihmiskaupan vastaisen toimin-
taohjelman toimenpide 32. Esityk-
sessä ehdotettavilla muutoksilla on
niin ikään tarkoitus parantaa mui-
denkin haavoittuvassa asemassa
olevien rikosten uhrien, kuten lap-
sien, asemaa rikosprosessissa. Ehd-
dotukset pohjautuvat tältä osin ri-
kosprosessin tehostamista koske-
vaan mietintöön (Oikeusministeri-
ön julkaisuja, mietintöjä ja lausun-
toja 2022:14).

Lait on tarkoitettu tulemaan voi-
maan noin puolen vuoden kuluttua
siitä, kun ne on hyväksytty ja vah-
vistettu.

**Hallituksen esitys (HE 218/2022)
eduskunnalle laeiksi kuluttajan-
suojalain, kuluttajansuojaviran-
omaisten eräistä toimivaltuuk-
sista annetun lain 13 §:n ja
oikeudenkäymiskaaren 5 luvun
3 §:n muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutetta-
vaksi kuluttajansuojalakia, kulutta-
jansuojaviranomaisten eräistä toi-
mivaltuuksista annettua lakia ja oi-
keudenkäymiskaarta.

Ehdotuksen mukaan kuluttaja-
luottojen korkokatto laskettaisiin
nykyisestä 20 prosentista 15 pro-
sentiin. Samalla korkokatto sidot-
tisiin korkolaissa tarkoitettuun vii-
tekorkoon kuitenkin siten, että kor-
ko ei saisi luottosopimuksen mu-
kaan nousta tällöinkään yli 20 pro-
sentin. Luottojen epäasiallisen mark-
kinoinnin hillitsemiseksi hyvää
luotonantotapaa koskevaa säännös-
tä ehdotetaan muutettavaksi siten,
että säännöksessä luelteltaisiin ny-
kyistä tarkemmin, minkä tyyppistä
markkinointia erityisesti olisi pidet-
ävä hyvän luotonantotavan vas-
taisena. Lisäksi ehdotetaan säänte-
lyä tarjolla olevien maksutapojen
esittämisestä kuluttajan ostaessa
hyödykkeitä verkossa. Henkilölli-
syyden todentamisvelvollisuus laa-
jennettaisiin koskemaan myös hyö-
dykesidonnia kertaluottoja sekä
tilanteita, joissa kuluttaja valitsee
verkossa asioidessaan maksutavak-
si laskun. Myös nykyiseen henkilöli-
syyden todentamisvelvollisuutta
koskevaan säännökseen tehtäisiin
eräitä tiukennuksia.

Kuluttajansuojaviranomaisten
eräistä toimivaltuuksista annettua
lakia ehdotetaan muutettavaksi si-

ten, että ehdotettujen uusien säännösten rikkomisesta elinkeinonharjoittajalle voitaisiin määrätä seuraamusmaksu. Oikeudenkäymiskaareen tehtäisiin ehdotetun hintasääntelyn soveltamista helpottava muutos.

Esityksen tavoitteena on vähentää kuluttajaluottoihin liittyviä velkaongelmia, ohjata kuluttajaluottojen hinnoittelua ja markkinointia yhteiskunnallisesti hyväksyttäväm-pään suuntaan sekä estää luotonot-toon ja maksamiseen liittyviä väärinkäytöksiä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 jälkimmäisellä puoliskolla siten, että lakien vahvistamisen ja voimaantulon välille jäisi noin puolen vuoden siirtymä-aika. Korkokattosääntelyä sovellet-taisiin myös ennen lain voimaantu-loa tehtyyn jatkuvaa luottoa koske-vaan sopimukseen siltä osin kuin kyse on lain voimaantulon jälkeen tehtävistä uusista nostoista.

Hallituksen esitys (HE 225/2022) eduskunnalle digitaalisen alustatalouden toimijoiden tiedonantovelvollisuutta verotuksen alalla koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki digitaalisen alustatalou-den toimijoiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla sekä muutettavaksi verotusmenettelystä annettua lakia, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annet-tua lakia, tulotietojärjestelmästä annettua lakia ja hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja di-rektiivin 77/799/ETY kumoami-sesta annetun neuvoston direktii-vin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytän-töönpanosta ja direktiivin sovelta-misesta annettua lakia.

Digitaalisen alustatalouden toi-mijoille eli alustaoperaattoreille sää-dettäisiin velvollisuus ilmoittaa Ve-rohallinnolle tietoja alustalla toimi-vien henkilöiden ja yritysten saa-mista myynti- ja vuokratuloista. Digitaalisen alustatalouden toimi-joiden tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annettavassa lais-sa säädettäisiin tiedonantovelvollisista, ilmoitettavista tiedoista ja il-moittamiseen liittyvistä menette-lyistä. Verotusmenettelystä anne-

tussa laissa säädettäisiin raportoi-vien alustaoperaattoreiden tiedon-antovelvollisuudesta. Tiedot alus-tan välityksellä toteutetuista myyn-ti- ja vuokraustapahtumista olisi ilmoitettava Verohallinnolle, joka ilmoittaisi direktiivin mukaisesti tie-dot toisille jäsenvaltioille siltä osin kuin tiedot liittyvät toisessa jäsen-valtiossa verovelvolliseen myyjään tai toisessa jäsenvaltiossa sijaitse-vaan kiinteään omaisuuteen.

Ehdotetuilla säädöksillä pan-naan täytäntöön direktiivi, jonka tarkoituksena on parantaa Euroo-pan unionin jäsenvaltioiden vero-viranomaisten tiedonsaantia digi-taalisten alustojen välityksellä har-joitetusta kaupallisesta toiminnas-ta. Tiedonsaanti parantaa jäsenval-tioiden mahdollisuuksia verottaa digitaalisilla alustoilla toteutettavia myynti- ja vuokraustapahtumia, myös silloin kun alusta ja myyjä tai vuokralle antaja eivät ole samassa valtiossa. Direktiivin tarkoituksena on lisäksi parantaa jäsenvaltioiden tämänhetkistä hallinnollista yhteis-työtä ja tietojenvaihtoa verotuksen alalla muun muassa lisäämällä ro-jaltit pakollisen automaattisen tie-tojenvaihdon piiriin kuuluviin tulo-luokkiin ja mahdollistamalla kah-den tai useamman jäsenvaltion yhteistarkastukset. Hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoami-sesta annetun neuvoston direktii-vin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytän-töönpanosta ja direktiivin sovelta-misesta annettuun lakiin ehdote-taan lisättäväksi tarpeelliset sään-nökset direktiivimuutoksen edel-lyttämän jäsenvaltioiden välisen automaattisen tietojenvaihdon mah-dollistamiseksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voi-maan 1.1.2023.

Hallituksen esitys (HE 227/2022) eduskunnalle laiksi koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annetun lain muuttamisesta sekä peitellyn osingon verotuksen laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan muutetta-vaksi koneiden, kaluston ja muun

niihin verrattavan irtaimen käyttö-omaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annettua lakia. Esityksen mukaan lain sovel-tamisaikaa jatkettaisiin siten, että lakia sovellettaisiin verovuosien 2020–2023 lisäksi myös verovu-sien 2024 ja 2025 verotuksessa. Uu-sien koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttö-omaisuuden hankintamenoista sai-si verotuksessa tehdä lain voimas-saoloaikana kaksinkertaiset poistot säännönmukaisesti poistoihin ver-rattuna. Poistojen enimmäismää-rän korotus koskisi myös uusia vuosina 2024 ja 2025 hankittuja ja käyttöön otettuja hyödykkeitä. Li-säksi elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia, maatilatalouden tuloverolakia ja tuloverolakia muu-tettaisiin siten, että peitelty osinko olisi kokonaan veronalaista tuloa. Esityksen tavoitteena on tukea yri-tysten investointeja mahdollista-malla korotettujen poistojen teke-minen verotuksessa myös verovu-sina 2024 ja 2025. Lisäksi esityksen tavoitteena on kiristää peitellyn osingon verotusta hallitusohjelman mukaisesti.

Ehdotettu laki koneiden, kalus-ton ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korote-tuista poistoista verovuosina 2020–2023 annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2024 alusta ja sitä sovellet-taisiin verovuosilta 2024 ja 2025 toimitettavissa verotuksissa. Muut lait on tarkoitettu tulemaan voi-maan vuoden 2023 alusta ja niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa.

Hallituksen esitys (HE 250/2022) eduskunnalle laiksi asunto-osa-KEYHTIÖLAIN MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan asunto-osa-keyhtiölain muuttamista yhtiön rakennuksen ja kiinteistön yhteisten tilojen esteettömyyden parantami-sen helpottamiseksi osakkaan aloite-teesta ja kustannuksella. Toiseksi ehdotetaan kestäväää asumista edis-täviä uudistuksia koskevan yhtiön päätöksenteon helpottamista van-hoissa yhtiöissä siten, että vanhat yhtiöt voivat toteuttaa uusien yh-tiöiden kanssa samassa tahdissa

yleisesti kestäväää asumista edistävinä pidettäviä uudistuksia.

Ehdotuksen mukaan osakkaalla olisi oikeus toteuttaa osakehuoneistonsa ulkopuolella yhtiön rakennuksen tai kiinteistön yhteisissä tiloissa sellaisia esteettömyyttä parantavia muutoksia, joiden kustannuksista hän vastaa tai jotka kateetaan julkisella tuella, ja joista ei aiheudu muita kustannuksia eikä muuta haittaa yhtiölle tai muille osakkaille. Kestäväää asumista edistävien muutosten osalta ehdotetaan, että vanhan yhtiön yhtiökokous voisi enemmistöpäätöksellä päättää yleisen käsityksen mukaan kestäväää asumista edistävästä uudistuksista samaan aikaan kuin tällaiset uudistukset otetaan käyttöön uusrakentamisessa. Muutos helpottaa esimerkiksi ilmaston lämpenemisen ehkäisemiseksi tarpeellisten uudistusten käyttöönottoa vanhoissa taloyhtiöissä, joilla on pääosa asunto-osakeyhtiöiden olemassa olevista rakennuksista.

Ehdotuksen tavoitteena on helpottaa esteettömyyden parantamista asunto-osakeyhtiön rakennuksen ja kiinteistön yleisissä tiloissa osakkaan aloitteesta. Lisäksi tavoitteena on nopeuttaa asumisen kestävyyttä merkittävästi parantavien uudistusten toteuttamista vanhoissa taloyhtiöissä siten, että uudistus voidaan toteuttaa enemmistöpäätöksellä jo silloin, kun se on yleistymässä uustuotannossa. Tavoitteiden toteuttamisen keinoissa otetaan huomioon asunto-osakeyhtiölain periaatteet, kuten kaikkien osakkaiden asumiskustannusten ennakoitavuus ja kustannusten kasvun rajoittamisen keinot, rakennuksen ja kiinteistön tilojen hallintaoikeuden jakautuminen ja yhdenvertaisuusperiaate.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian vahvistamisen jälkeen.

Hallituksen esitys (HE 251/2022) eduskunnalle laiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi yrityksen saneerauksesta annettua lakia, yksityishenkilön velkajärjestelystä annettua lakia, kon-

kurssilakia, oikeudenkäymiskaarta sekä konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annettua lakia.

Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla edistettäisiin yritysten pääsyä joutuisaan ja kustannuksiltaan kohtuulliseen saneerausmenettelyyn. Saneerausmenettelyä sujuvoitettaisiin ja yksinkertaistettaisiin menettelyyn liittyviä vaiheita karsimalla ja keventämällä. Mahdollisuutta vahvistaa saneerausohjelma nopeasti eli kaikkia saneerausmenettelyyn tavanomaisesti liittyviä menettelyvaiheita läpi käymättä helpotettaisiin. Velallisen oikeutta irtisanoa sopimuksia saneerauksen mahdollistamiseksi laajennettaisiin ja eräitä käytännössä ilmenneitä epäkohtia korjattaisiin. Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla ehkäistäisiin myös saneerausmenettelyyn liittyviä väärinkäytöksiä. Samanaikaisten yrityssaneeraus- ja konkurssihakemusten sekä peräkkäisten yrityssaneeraushakemusten käsittelyä tehostettaisiin ja velallisen avustajaa ja asiamiestä koskevia säännöksiä tarkistettaisiin.

Esityksessä ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on uudistaa yrityssaneerailakia ja maksukyvyttömyyttä koskevaa lainsäädäntöä, tavoitteena etenkin velkajärjestelyjen ja niiden kattavuuden parantaminen sekä pienten ja keskisuuren yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen. Asiassa otetaan huomioon muun muassa EU:n maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpano ja maksukyvyttömyyslainsäädännön kokonaistoimivuus. Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla pyritään edistämään yritysten mahdollisuutta päästä riittävän varhaisessa vaiheessa joutuisaan ja kustannuksiltaan kohtuulliseen saneerausmenettelyyn, mikä parantaisi elinkelpoisten yritysten edellytyksiä ratkaista taloudelliset vaikeutensa ja jatkaa toimintaansa. Tavoitteita saneerausmenettelyn joutuisuuden edistämisestä ja menettelystä aiheutuvien kustannusten hillitsemisestä voidaan pitää monilta osin yhtenevinä, sillä mitä joutuisammin menettely etenee, sitä epätodennäköisemmin menettelyyn liittyvät velallisen kustannukset kasvavat kohtuuttoman suuriksi. Lisäksi esityksessä ehdotetuilla muutoksilla pyritään parantamaan

yritysten saneerausmahdollisuuksia myös muilta kuin menettelyn joutuisuutta ja kustannustehokkuutta koskevilta osin sekä korjaamaan eräitä käytännössä havaittuja epäkohtia. Esityksessä ehdotetun sääntelyn tavoitteena on myös ehkäistä saneerausmenettelyyn liittyviä väärinkäytöksiä. Esimerkiksi niin sanotut viivyttyluonteiset saneeraushakemukset, joilla pyritään lähinnä pitkittämään tervehdyttämiskelvottoman yrityksen konkurssiin asettamista, eivät ole tarkoituksenmukaisia. Tällaisiin hakemuksiin puuttamalla pyritään vähentämään niistä tuomioistuimille aiheutuvaa työtä ja torjumaan niistä velkojille aiheutuvaa vahinkoa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2023.

Hallituksen esitys (HE 254/2022) eduskunnalle laeiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain, puoluelain, vaalilain 112 ja 143 l §:n sekä kansalaisaloitelain 10 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annettua lakia, puoluelakia, vaalilakia sekä kansalaisaloitelakia.

Ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain ja puoluelain muutoksilla lisättäisiin vaali- ja puolerahoituksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä selkeytettäisiin ja täsmennettäisiin nykyistä sääntelyä. Vaalilakiin tehtäisiin muutos, jolla luovutettaisiin puolueiden pakollisesta jäsenäänestyksestä eduskuntavaaleissa, sekä yksi teknisluonteinen muutos. Kansalaisaloitelakia muutettaisiin siten, että eurooppalaista kansalaisaloitetta voisi kannattaa 16 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen.

Esityksen tavoitteena on lisätä vaali- ja puolerahoituksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä täsmentämällä nykyistä sääntelyä ja antamalla valtionalouden tarkastusvirastolle nykyistä enemmän valtuuksia valvontatehtävän suorittamiseksi. Lisäksi tavoitteena on joustavoittaa puolueiden ehdokasasettelun toteuttamista eduskuntavaaleissa siten, että pakollisesta jäsenäänestyksestä luovutettaisiin ja ehdokasasettelun kansanvaltaisuudesta huolehdittaisiin puolueen

säännöissä. Kansalaisaloitelain muutoksella on tavoitteena lisätä erityisesti nuorten kiinnostusta eurooppalaista kansalaisaloitetta kohtaan ja siten lisätä heidän osallisuuttaan ja osallistumismahdollisuuksiaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2023.

Hallituksen esitys (HE 258/2022) eduskunnalle korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Yhdistyneiden kansakuntien kasvatustieteiden ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen marraskuussa 2019 hyväksymän yleissopimuksen korkeakoulututkintojen tunnustamisesta sekä lain yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Esitys sisältää myös ehdotuksen niin sanotuksi blankettilainiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

Yleissopimuksen keskeisenä tavoitteena on edistää korkeakoulutukseen liittyvää kansainvälistä yhteistyötä ja helpottaa korkeakoulututkimuksen suorittaneiden maailmanlaajuisista liikkuvuutta. Sopimuksen kohteena oleva akateeminen tunnustaminen tarkoittaa opinto-oikeuden myöntämistä ulkomailla suoritetun koulutuksen perusteella sekä ulkomaisten opintojen hyväksilukemista osaksi tutkintoa. Sopimus koskee korkeakouluopintojen akateemista tunnustamista, ei ammattipätevyyden tunnustamista. Suomessa tutkintojen akateemisesta tunnustamisesta vastaavat oppilaitokset ja korkeakoulut. Ne päättävät ulkomailla pohjakoulutuksen saaneiden hakijoiden valinnasta ja ulkomailla suoritettujen opintojen ja muun osaamisen hyväksilukemisesta suomalaisen tutkintoon. Opetushallitus antaa tarvittaessa tietoa oppilaitoksille ja korkeakouluille akateemisen tunnustamisen tueksi. Suomen voimassa oleva lainsäädäntö täyttää yleissopimuksessa sopimuspuolille asetetut vaatimukset. Tämän takia esityksessä

ei ehdoteta muutoksia Suomen voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Yleissopimus ei ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan. Yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua päivästä, jona kahdeskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, mutta ainoastaan niiden osapuolten osalta, jotka ovat tallettaneet ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa kyseisenä päivänä tai ennen sitä. Yleissopimus tulee voimaan muiden osapuolten osalta kolmen kuukauden kuluttua ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Hallituksen esitys (HE 265/2022) eduskunnalle laeiksi henkilöstörahastolain ja tuloverolain 65 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi henkilöstörahastolakia ja tuloverolakia. Esityksen mukaan henkilöstörahaston perustamisen edellytyksiä kevennettäisiin siten, että henkilöstörahasto voitaisiin perustaa, jos yrityksen tai sen tytäryksikön työsulhteessa olevien henkilöiden määrä olisi säännöllisesti vähintään viisi ja liikevaihto tai sitä vastaava tuotto olisi rahastoa perustettaessa 100 000 euroa. Nykyisin henkilöstömäärää koskeva vaatimus on kymmenen työntekijää ja liikevaihtoa koskeva vaatimus on 200 000 euroa. Lakiin tehtäisiin eräitä muitakin muutoksia, jotta laki olisi paremmin sovellettavissa myös pienissä henkilöstörahastoissa.

Lakiin tehtäisiin myös henkilöstörahastokäytännössä havaittuja muutoksia, jotka selkeyttävät henkilöstörahastojen hallinnointia. Rahasto-osuuden nostoilmoitus voitaisiin jatkossa tehdä ennen arvonnäyrityspäivää. Lakiin luotaisiin mahdollisuus siirtää rahasto-osuus toiseen henkilöstörahastoon työpaikan vaihtuessa. Niitä tilanteita varten, joissa jäsen voi itse vaikuttaa rahasto-osuutensa sijoituskohdeiden valintaan, rahaston säännöissä voitaisiin määrätä, että jäse-

nen jäsenosuuspääoman tai hänen jäsenosuuspääomansa osan arvonne muutokset liitetään kunkin jäsenen rahasto-osuuksiin sijoituskohdeiden toteutuneiden arvonne muutosten mukaisesti. Jos rahaston jäsen ei pyynnöstä anna henkilöstörahastolle vähäisen rahasto-osuuden maksamiseksi välttämättömiä tietoja, jäsenen saaminen henkilöstörahastolta lakkaisi kahden vuoden kuluttua siitä, kun jäsenen saatava olisi pitänyt maksaa. Henkilöstörahasto voitaisiin jatkossa perustaa myös hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien yhteyteen.

Lisäksi lakiin tehtäisiin eräitä vähäisempiä säädöshuoltoon liittyviä muutoksia. Selvytyden vuoksi tuloverolakiin lisättäisiin säännös siitä, että rahasto-osuuden siirto voisi tapahtua veroseuraamuksitta.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa henkilöstörahastojen käyttöönotto nykyistä pienemmillä työpaikoilla. Lisäksi esityksen tavoitteena on toteuttaa henkilöstörahastokäytännössä havaittuja muutostarpeita, jotka selkeyttävät henkilöstörahastojen hallinnointia.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2023.

Hallituksen esitys (HE 266/2022) eduskunnalle laiksi Business Finland Venture Capital Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Business Finland Venture Capital Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä annettua lakia. Esityksen mukaan yhtiö voisi tehdä nykyisestä poiketen myös yksittäisiä valtiontukea sisältäviä pääomasijoituksia. Sijoituspäätökset tarvitsisivat EU:n komission hyväksynnän EU-lainsäädännön niin edellyttäessä. Yhtiön toiminnan painopisteenä olisi lakimuutoksen jälkeenkin alkuvaiheen riskirahoituksen edistäminen, mutta lainmuutoksella mahdollistettaisiin poikkeuksellisesti myös yhtiön elinkeino- tai teollisuuspoliittiset sijoitukset. Esityksen tavoitteena on vahvistaa yritysten rahoitusasemaa ja omaa pääomaa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 15.12.2022.

VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

Valtioneuvoston asetus tietoturvan kehittämisen tuesta (860/2022)

Asetus tuli voimaan 1.12.2022 ja se on voimassa 31.12.2025 asti.

Säädettiin valtioneuvoston asetus tietoturvan kehittämisen tuesta. Asetuksessa säädettiin tietoturvasetelistä, joka on suunnattu yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten alojen yrityksille. Tietoturvasetelissä on kaksi suuruusluokkaa. Pienempi seteli on arvoltaan enintään 15 000 euroa hakijayritystä kohden ja sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi tietojärjestelmien tarkastus- ja arviointityöhön, tietoturvan parantamiseen tähtääviin hankintoihin sekä henkilökunnan kouluttamiseen ja osaamisen kehittämiseen. Suurempi tietoturvaseteli on arvoltaan enintään 100 000 euroa ja se on tarkoitettu uhkamallinuksiin ja hyökkäyksenestotestauksiin, tärkeimpien sähköisten palveluiden varautumistason testaamiseen ja näistä nouseviin välittömiin tietoturvasuorituksiin parantaviin toimiin. Suuremmalla tietoturvasetelillä voidaan kattaa 70 prosenttia tietoturvaprosjektin kuluista, eli hakijan omavastuuosuus projektin rahoituksesta on 30 prosenttia. Tuki myönnettäisiin vähämerkityksellistä de minimis -tukea koskevien valtiontukisääntöjen perusteella.

KORKEIN OIKEUS

KKO:2022:55

Oikeudenkäyntimenettely – Pääkäsittely hovioikeudessa – Poissaolo oikeudesta vastaajana – Pakkokeino – Vangitseminen

Käräjäoikeus oli määrännyt ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomitsemansa A:n vangittavaksi. Määräystä ei ollut saatu pantua täytäntöön A:n matkustettua ulkomaille. A ei ollut saapunut hovioikeuden pääkäsittelyyn, jossa häntä oli edustanut puolustaja.

Pääkäsittely voitiin A:n henkilökohtaisesta poissaolosta huolimatta

ta toimittaa, vaikka siinä käsiteltiin syytettä rikoksista, joiden johdosta A oli määrätty vangittavaksi.

ROL 8 luku 3 § 3 mom

KKO:2022:56

Oikeudenkäyntikulut – Sovintotarjous

Hovioikeus oli hyväksynyt ostajien kiinteistökaupan hinnanalennusta koskevan 106 593,06 euron vaatimuksen 32 000 euron osalta. Myyjät olivat ennen kanteen nostamista tehneet ostajille 30 000 euron sovintotarjouksen ja käräjäoikeuden valmistelun kuluessa 50 000 euron sovintotarjouksen, johon sisältyi lauseke siitä, että kummallakaan osapuolella ei olisi toisiaan kohtaan mitään sanottuun kiinteistökauppaan liittyviä vaatimuksia.

Korkein oikeus katsoi ratkaisutaan ilmenevin perustein, että sovintotarjoukset voitiin ottaa huomioon oikeudenkäyntikuluvastuun jakautumista arvioitaessa ja että asiassa oli syytä poiketa oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 3 §:n mukaisesta pääsäännöstä, jonka mukaan asianosaiset saavat pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Ostajien oli korvattava myyjien oikeudenkäyntikulut käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa osaksi, koska sillä, minkä myyjät olivat hävinneet, ei ollut vain vähäinen merkitys asiassa.

OK 21 luku 3 §

KKO:2022:57

Perintökaari – Pesänjakaja – Testamentti – Testamentin pätemättömyys – Oikeussuojan tarve

A oli tehnyt testamentit vuosina 2005 ja 2011. A:n kuoltua hänen kuolinpesäänsä oli määrätty pesänjakaja. Vuonna 2005 tehdyn testamentin edunsaajat nostivat kanteen, jossa he vaativat vuonna 2011 tehdyn testamentin julistamista pätemättömäksi.

Pesänjakajan toimivaltaan olisi kuulunut ratkaista testamentin saajien välinen riita myöhemmin tehdyn testamentin pätevyydestä. Tästä huolimatta Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että asiassa oli erityisiä perusteita

tutkia testamentin pätevyyttä koskeva kanne.

KKO:2022:58

Yrityssaneeraus – Takaisinsaanti saneerausmenettelyssä – Kanneaika

A Oy:n yrityssaneerausmenettely oli aloitettu 26.2.2019. Selvittäjä oli vaatinut 7.2.2020 vireille panelemassaan takaisinsaantikanteessa A Oy:n 10.1.2019 suorittaman 70 000 euron suuruisen velan maksun peräyttämistä.

A Oy:n kirjanpito oli hoidettu asianmukaisesti. Selvittäjä oli kirjanpidon perusteella tullut tietoiseksi takaisinsaantiaikana tehdystä velan maksusta ja maksun merkityksestä yhtiön varoihin nähden viimeistään toukokuussa 2019. Selvittäjällä oli kyseisten seikkojen johdosta velvollisuus ryhtyä selvittämään tarkemmin mahdollisia takaisinsaantiperusteita, eikä hänellä ollut perusteltua syytä jäädä odottamaan lokakuussa 2019 valmistunutta erityistarkastuskertomusta. Kun selvittäjän olisi pitänyt havaita takaisinsaantiperuste aiemmin kuin kolme kuukautta ennen kanteen nostamista, kanne hylättiin myöhään nostettuna.

YSL 36 §

KKO:2022:59

Asunto-osakeyhtiö – Asunto-osakeyhtiön osakkeet ja osakkeenomistajat – Osakkeen lunastamisen – Yhtiöjärjestys – Yhtiöjärjestyksen tulkinta

Asunto-osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen sisältyi lunastuslauseke, jonka mukaan autotallin hallintaan oikeutavien osakkeiden lunastusoikeus koski kaikkia muita kuin erikseen mainittuja saantoja. Saantoja, joissa saajana oli nykyinen osakkeenomistaja, ei ollut erikseen mainittu.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että kauppa, jossa osakkeen saajana oli yhtiön nykyinen osakkeenomistaja, kuului lunastusoikeuden piiriin eikä asunto-osakeyhtiölain 2 luvun 5 §:n 2 momentin olettasäännöstä sovellettu.

AsOYL 2 luku 5 § 2 mom
AsOYL 2 luku 5 § 3 mom

KKO:2022:60

Oikeudenkäyntimenettely – Poissaolo oikeudesta vastaajana – Poissaolosakko

A oli haastettu rikosasian pääkäsitteilyyn käräjäoikeudessa henkilökohtaisesti sakon uhalla. A:n avustajan ilmoitettua A:n olevan estynyt saapumaan pääkäsitteilyyn käräjäoikeus oli peruuttanut ennakkollisesti pääkäsitteilyn, määrännyt uuden käsittelypäivän ja kehottanut A:ta esittämään peruutetun pääkäsitteilyn osalta selvityksen laillisesta esteestä saapua käräjäoikeuteen. Kun selvitystä ei esitetty, käräjäoikeus tuomitsi A:n uhkasakkoon. A:n valitukseen antamassaan tuomiossa hovioikeus katsoi, ettei A:ta olisi tullut peruutuksen jälkeen tuomita uhkasakkoon poissaolosta peruutetusta pääkäsitteilystä ja poisti uhkasakon.

Korkein oikeus katsoi ratkaisustaan ilmenevin perustein, että käräjäoikeus on voinut tuomita vastaajalle esteettömän poissaolon varalta asetetun uhkasakon, kun selvitystä laillisesta esteestä ei esitetty.

KKO:2022:61

Huoneenvuokra – Asuinhuoneiston vuokraus – Vuokrasopimuksen purkaminen

Vuokralainen oli laiminlyönyt vuokraamansa asuinhuoneiston puhtaanapidon ja siivoamisen säilyttämällä huoneistossa huomattavan suurta määrää tavaraa. Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että vuokralainen oli hoitanut huoneistoa huonosti ja että vuokranantajalla oli oikeus purkaa vuokrasopimus.

AHVL 61 § 1 mom 5 kohta
AVHL 61 § 3 mom

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2022:118

Asiakirjajulkisuus – Asiakirjan antamistapa – Sähköposti – Viranomaisen harkintavalta – Salassa pidettävä asiakirja – Potilasasia-

kirja – Henkilöä itseään koskeva tieto

Henkilöllä oli ollut julkisuuslain 12 §:n perusteella oikeus saada tieto häntä itseään koskevista salassa pidettävään potilasasiakirjaan sisällytyneistä tiedoista. Sairaanhoidopiiri oli toimittanut pyydetty tiedot henkilön valtuuttamalle asiamiehelle postitse, mutta kieltäytynyt luovuttamasta tietoja pyydetyllä tavalla sähköpostitse.

Asiakirjan antamistapoja koskevan julkisuuslain 16 §:n 1 momentin toinen virke ja 2 momentin (385/2007) ensimmäinen ja toinen virke koskivat sanamuotonsa mukaan ainoastaan julkisten tietojen ja asiakirjojen antamista. Säännösten sanamuodon mukainen rajoittava tulkinta ei kuitenkaan ollut perusteltua ottaen huomioon julkisuuslain tavoitteet ja julkisuuslain yleisen lähtökohdan henkilöä itseään koskevien tietojen saamisesta. Tämän vuoksi näistä säännöksistä ilmenevää periaatetta tiedon pyytäjän oikeudesta saada tieto pyytämälleen tavalla oli lähtökohtaisesti perusteltua soveltaa soveltuvin osin myös, kun tietopyyntö koski tietoa tai asiakirjaa, josta tiedon pyytäjällä oli julkisuuslain 11 tai 12 §:n perusteella oikeus saada tieto.

Sairaanhoidopiirillä oli tietojen pyytämistä ja saamista varten käytössä suomi.fi-tunnistautuminen. Tunnistautumisen kautta voi pyytää omia tietojaan, mikä kuitenkin edellytti sitä, että kansalainen itse tunnistautui palvelussa. Sairaanhoidopiirin mukaan sähköpostin osalta viranomainen ei voinut vakuuttua siitä, että tietojen pyytäjä oli se, joka hän väitti olevansa.

Julkisuuslain 16 §:n 2 momentin (385/2007) toisen virkkeen mukaan tietojen sähköinen luovuttaminen lainkohdassa tarkoitetuista asiakirjoista oli viranomaisen harkinnassa. Sairaanhoidopiirin esittämä huomioon ottaen korkein hallinto-oikeus katsoi, että sairaanhoidopiiri ei ollut ylittänyt harkintavaltansa rajoja päättäessään olla luovuttamatta potilasasiakirjaan sisältyviä salassa pidettäviä tietoja sähköpostitse.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 2 § 5 kohta, 5 § 3 momentti ja

13 § 1 momentti

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki) 12 §, sekä 16 § 1 momentti ja 2 momentti (385/2007)

KHO:2022:119

Porotalousasia – Paliskunta – Poroerotus – Poroluettelo – Poroisäntä – Porojen lukeminen maastossa poroerotuksen ulkopuolella – Yhdenvertainen kohtelu – Oikeusturva

Asiassa oli ratkaistavana, oliko paliskunta voinut päätöksellään lisätä poroja poroluetteloon poroerotusten ulkopuolella maastossa tapahtuneen lukemisen perusteella.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että poroluetteloon oli sinänsä mahdollista ottaa ennen poronhoitovuoden päättymistä paliskunnan alueella havaittuja poroja, jotka eivät olleet mukana erotuksissa ja joita ei ollut aikaisemmin muutointaan luettu. Luettaessa poroja maastossa erotusten ulkopuolella tuli kuitenkin erityisesti varmistua osakkaiden oikeusturvan sekä yhdenvertaisen ja tasapuolisen kohtelun toteutumisesta. Tämän varmistamiseksi paliskunnan kokous voi hyväksyä menettelyä koskevat periaatteet, joita noudattaen poroja on mahdollista lukea erotusten ulkopuolella. Paliskunta ei ollut tehnyt päätöstä porojen lukemisesta noudatettavista menettelyistä. Porojen lukemiseen oli osallistunut useampi henkilö, mukaan lukien poroisäntä. Saadun selvityksen mukaan osapuolten välit olivat riittäisat.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että yhdenvertaisen kohtelun vaatimuksen toteutuminen olisi kyseessä olevissa olosuhteissa edellyttänyt, että osakkaat, joiden lukuun poroja lisättiin, tai heidän edustajansa olisivat olleet paikalla poroja luettaessa taikka osakkaille olisi tarjottu mahdollisuus saada edustajansa paikalle tai muutoin varmistaa porojen lukemisen oikeellisuus. Yhdenvertaisen kohtelun turvaamatta jättämisen vuoksi porojen lukeminen ei ollut tapahtunut poronhoitolain ja hallintolain edellyttämällä tavalla siten luotettavasti, että muutoksenhakijoille oli voitu vahvistaa lisätty poroluku näiltä osin.

Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden ja paliskunnan päätökset ja palautti asian paliskunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Poronhoitolaki 10 § 2 momentti, 19 § 1 momentti, 28 § 1 momentti ja 30 § 1 momentti
Hallintolaki 2 § 3 momentti ja 6 §

KHO:2022:120

Ylimääräinen muutoksenhaku – Purku – Kansainvälinen suojelu – Kristinuskoon kääntyminen – Suullinen käsittely – Hallinto-oikeuden kaksijäseninen kokoonpano – Saman asian määrääminen uuteen suulliseen käsittelyyn – Hallinto-oikeuden kolmijäseninen kokoonpano – Oikeudenmukainen oikeudenkäynti

Hallinto-oikeus oli toimittanut suullisen käsittelyn kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa kaksijäsenisessä kokoonpanossa. Suullisen käsittelyn jälkeen hallinto-oikeus teki välipäätöksen asian määräämisestä uuteen suulliseen käsittelyyn hallinto-oikeuden kolmijäsenisessä kokoonpanossa. Välipäätöksessä, joka oli samalla osapuolille kutsu saapua uuteen suulliseen käsittelyyn, oli mainittu uuden suullisen käsittelyn toimittamisen syyksi se, että asian edellisessä käsittelyssä kahden tuomarin kokoonpanossa hallinto-oikeuden jäsenet olivat olleet ratkaisusta eri mieltä. Asian ensimmäiseen suulliseen käsittelyyn osallistuneet hallinto-oikeustuomarit eivät olleet mukana uudessa ratkaisukokoonpanossa.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että vaikka kaksijäseninen kokoonpano hallinto-oikeuslain 12 a §:n 1 momentin perusteella oli momentissa mainituissa asioissa lähtökohdaisesti mahdollinen myös suullista käsittelyä toimitettaessa, oli kansainvälistä suojelua koskevien asioiden, joissa arvioitavana on kristillinen vakaumus ja joissa sen vuoksi on järjestettävä suullinen käsittely, katsottava oikeudellisen laatunsa puolesta pääsääntöisesti edellyttävän vähintään kolmijäsenisen kokoonpanon käyttämistä.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan osapuolille asiassa toimitettu hallinto-oikeuden välipäätös, jossa mainittiin hallinto-

oikeudessa ratkaisun lopputuloksesta syntynyt erimielisyys kaksijäsenisessä kokoonpanossa ja siitä johtuva asian siirto ratkaistavaksi kokonaan uudessa kolmijäsenisessä kokoonpanossa, oli ollut omiaan horjuttamaan hakijan luottamusta asiansa käsittelyn asianmukaisuuteen ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Korkein hallinto-oikeus purki hallinto-oikeuden kolmijäsenisessä kokoonpanossa suullisen käsittelyn jälkeen tehdyn yksimielisen päätöksen, jolla hakijan valitus Maahanmuuttoviraston päätöksestä oli kokonaisuudessaan hylätty. Asia palautettiin hallinto-oikeudelle uudelleen käsiteltäväksi.

Suomen perustuslaki 21 §
Hallinto-oikeuslaki 12 a § 1 momentti
Hallintolainkäyttölaki (586/1996) 76 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 5 § ja 117 §
Oikeudenkäymiskaari 13 luku 7 § 2 momentti

KHO:2022:121

Ulkomaalaisasia – Kansainvälisen suojelun hakemus – Hakijan käännyttäminen – Hakijan puolison ja lapsen valitusoikeus käännyttämisestä

A oli hakenut kansainvälistä suojelua toisen kerran. Maahanmuuttovirasto jätti A:n hakemuksen kansainvälisen suojelun osalta tutkittaen, hylkäsi hakemuksen ulkomaalaislain 52 §:n osalta ja käännöksi A:n kotimaahansa. A:n puoliso B ja alaikäinen lapsi C valittivat hallinto-oikeuteen A:n käännyttämisestä. Hallinto-oikeus jätti tutkittaen B:n ja C:n valituksen ja hylkäsi A:n valituksen. Korkein hallinto-oikeus myönsi B:lle ja C:lle valitusluvan.

Korkein hallinto-oikeus totesi päätöksessään, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan turvaama perhe-elämän suoja oli otettava huomioon arvioitaessa, voitiinko käännyttämisestä katsoa vaikuttavan välittömästi hakijan puolison ja lapsen oikeuteen tai etuun. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että lapsen edun ja perhe-elämän suojan huomioon ottaminen tarkoitti

myös sitä, että kolmannen valtion kansalaisen alaikäisellä lapsella ja puolisoilla oli oikeus hakea muutoista kyseistä perheenjäsentään koskevaan Maahanmuuttoviraston päätökseen siltä osin kuin päätös koski tämän maasta poistamista. Hallinto-oikeuden päätös valituksen tutkimatta jättämisestä kumottiin.

Euroopan ihmisoikeussopimus 8 artikla
YK:n lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus 3.1 artikla
Euroopan unionin perusoikeuskirja 24 artikla 2 kohta
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/115/EY jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisestä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi johdanto-osa 22 ja 24 perustelukappale ja 5 artikla
Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki 7 §:n 1 momentti
Ulkomaalaislaki 6 § 1 momentti, 146 § 1 momentti ja 147 §

KHO:2022:122

Asiakirjajulkisuus – Tutkinta hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilystä – Asiakirjan julkisuusarvioinnin osalta lopulliseksi tarkoitettu ratkaisu – Yliopiston päätös olla salaamatta tai poistamatta eräitä tietoja loppuraportista – Muutoksenhaku – Valituskelpoisuus – Valitusoikeus

Yliopistossa käynnissä olleen hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyä koskeneen tutkinnan yhteydessä oli epäilyn kohteena ollut henkilöä pyydetty ottamaan kantaa siihen, sisältyikö tutkintaryhmän loppuraporttiin julkisuuslain perusteella salassa pidettäviä tietoja. Yliopisto oli vastoin hänen näkemystään päättänyt olla poistamatta tai salaamatta eräitä loppuraporttiin sisältyneitä tietoja.

Hallinto-oikeus oli jättänyt loukkausepäilytutkinnan kohteena olleen henkilön valituksen yliopiston päätöksestä tutkimatta sillä perusteella, että kysymys ei ollut ollut julkisuuslaissa tarkoitettua päätöksestä, jolla olisi päätetty julkisuuslain mukaisesti asiakirjojen antamisesta. Tutkimatta jättämistä pe-

rusteltiin myös sillä, että julkisuuslaissa ei myöskään ollut säädetty viranomaiselle toimivaltaa määrätä asiakirjoja salassa pidettäviksi, vaan kysymys asiakirjojen julkisuudesta ja salassapidosta ratkaistiin asiakirjoja koskevan kunkin tietopyynnön käsittelyn yhteydessä.

Yliopiston korkeimmalle hallinto-oikeudelle antamasta lausunnosta ilmeni, että tutkintaryhmän loppuraportti oli liitetty yliopiston rehtorin loukkausepäilyn johdosta tekemään päätökseen, joka oli annettu edellä tarkoitetun yliopiston päätöksen antamisen jälkeen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että yliopiston päätöstä tietojen poistamatta tai salaamatta jättämisestä oli pidettävä luonteeltaan asiakirjan antamista koskevaa toimienpidettä edeltävänä ratkaisuna asiakirjan lopulliseksi tarkoitetusta julkisuusarvioinnista. Julkisuuslakiin ei sisällynyt säännöksiä tämänkaltaisista viranomaisen päätöksistä. Tähän nähden yliopiston päätöstä ei voitu pitää julkisuuslain 33 §:n 2 momentissa tarkoitettuna päätöksenä. Muutoksenhakuun ei voitu soveltaa myöskään yliopistolain 83 a §:n 1 momenttia. Muutoksenhaun edellytyksiä oli perustuslain 21 §:ssä säädettyyn nähden arvioitava siten päätöksentekohetkellä voimassa olleen hallintolainkäyttölain (586/1996) perusteella.

Kun otettiin huomioon yliopiston päätöksen luonne, päätös oli hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin perusteella valituskelpoinen. Päätöksen oli katsottava vaikuttaneen loukkausepäilytutkinnan kohteena olleen ja loppuraportin julkisuutta ja salassa pidettävyyttä koskevassa asiassa kantansa esittäneen muutoksenhakijan oikeuteen tai etuun välittömästi, joten hänellä oli hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentin perusteella myös oikeus valittaa päätöksestä. Hallinto-oikeuden olisi näin ollen tullut tutkia yliopiston päätöksestä tehty valitus. Hallinto-oikeuden päätös kumottiin ja asia palautettiin hallinto-oikeudelle uudelleen käsiteltäväksi.

Suomen perustuslaki 21 §
Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki) 33 § (907/2015) 2 momentti

Yliopistolaki 83 a § 1 momentti
Hallintolainkäyttölaki (586/1996) 5 § 1 momentti ja 6 § 1 momentti

KHO:2022:123

Huostaanottohakemus – Toimivaltainen lastensuojeluviranomainen – Alueellisesti toimivaltainen hallinto-oikeus

Asiassa oli kysymys alueellisesti toimivaltaisen hallinto-oikeuden määräytymisestä tahdonvastaista huostaanottoa ja sijaishuoltoon sijoittamista koskevassa hakemusasiassa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että alueellisesti toimivaltaiseksi hallinto-oikeudeksi oli katsottava se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä hakemuksen tehneen viranomaisen toimialue oli.

Lapsen olosuhteissa Essoten lastensuojelu oli voinut tehdä huostaanottohakemuksen Itä-Suomen hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä sen toimialue sijaitsi. Itä-Suomen hallinto-oikeuden ei olisi tullut siirtää asiaa Helsingin hallinto-oikeudelle käsiteltäväksi.

Korkein hallinto-oikeus kuitenkin totesi, että kysymys hakemuksen prosessilajista ja toimivaltaisen hallinto-oikeuden määräytymisestä oli laissa sääntelemättömänä oikeudellisesti epäselvä eikä kysymyksistä ollut myöskään vakiintunutta oikeuskäytäntöä. Itä-Suomen hallinto-oikeuden ratkaisua ei siten voitu pitää ilmeisen virheellisenä. Muodostuneessa tilanteessa Helsingin hallinto-oikeuden ei voitu katsoa menetelleen lainvastaisesti, kun se oli käsitellyt ja ratkaissut sille siirretyn hakemusasian. Sen päätöstä ei ollut puuttuvaan alueelliseen toimivaltaan liittyvällä perusteella kumottava.

Lastensuojelulaki 4 §, 16 § 1 ja 3 momentti, 40 §, 50 §, 82 § ja 91 § 1 momentti

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 10, 19, 20, 21, 22 ja 23 §
Ks Finlex Helsingin HAO
22.06.2021 21/0186/2

Äänestys 3–2 alueellisen toimivaltan puuttumisen merkityksestä

KHO:2022:125

Ylikuormamaksu – Ylikuormamaksun määrääminen – Ylikuor-

man toteaminen välittömästi kuljetuksen aikana

Poliisipartio oli havainnut, että kuljetusliikkeen ajoneuvoyhdistelmä oli ollut kuormattuna ajossa yleisellä tiellä. Ajoneuvoyhdistelmää ei tällöin ollut pysäytetty punnitusta varten, vaan ajoneuvoyhdistelmä oli jatkanut matkaansa kuljetusliikkeen asiakkaan liikepaikalle. Ajoneuvoyhdistelmä oli punnittu kuljetusliikkeen asiakkaan liikepaikalla kello 7:21. Tämän jälkeen ajoneuvoyhdistelmän kuormana ollut maa-aines oli purettu, ja ajoneuvoyhdistelmällä oli haettu uusi kuorma.

Poliisipartio oli tullut kuljetusliikkeen asiakkaan liikepaikalle, kun yhtiön ajoneuvoyhdistelmällä oli tuotu sinne toinen kuorma. Poliisipartio oli tällöin todennut ylikuorman ensimmäisen kuorman osalta rahtikirjasta ilmenneen kokonaisuuden perusteella. Poliisipartio oli kirjannut tekoajaksi ylikuormasta tekemäänsä ilmoituksen kello 9:53.

Ylikuormamaksusta annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kuorman massan muulla luotettavalla tavalla laskemisena ja siten säännöksessä tarkoitettuna ylikuorman toteamisena ei ole pidettävä sitä, että ajoneuvoyhdistelmän vain havaitaan olevan kuormattuna ajossa yleisellä tiellä. Kun ylikuorma oli todettu vasta kyseessä olevaa kuljetusta seuranneen toisen kuljetuksen yhteydessä, ensimmäisen kuljetuksen ylikuormaa ei ollut todettu ylikuormamaksusta annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla välittömästi kuljetuksen aikana. Yhtiölle ei siten ollut määrättävä ylikuormamaksua.

Laki ylikuormamaksusta 1 § 3 momentti ja 6 § 1 momentti

Ympäristöasiat

KHO:2022:117

Ympäristölupa – Teknisen hiilen tuotantolaitos – Lämmöntalteenottokattila (LTO-kattila) – Rikki-dioksidipäästöt – Päästörajat – Keski-suuri energiantuotantoyksikkö – Jälkipolttoyksikkö – Kaasumainen poltto-

aine – Kiinteä polttoaine – PIPO-asetus

Asiassa oli ensin ratkaistavana, oliko teknisen hiilen tuotantolaitoksen toimintaan liittyvä lämmöntalteenottokattila (LTO-kattila) keski suurten energiantuotantoyksiköiden ja -laitosten ympäristönsuojeluväitelmistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1065/2017, PIPO-asetus) tarkoitettu jälkipolttoyksikkö, johon asetusta ja sen päästöraja-arvoja ei sovellettu.

Esitetyn selvityksen perusteella LTO-kattilalla oli merkityksellinen rooli laitoksen tarvitseman energian tuotannossa. Se oli suunniteltu toimimaan itsenäisenä energiantuotantoyksikkönä, eikä kyse ollut vain savukaasujen puhdistamiseen polttamalla suunnitellusta järjestelmästä. Korkein hallinto-oikeus katsoi näin ollen, että LTO-kattila ei ollut PIPO-asetuksessa tarkoitettu jälkipolttoyksikkö, joten mainittu asetus tuli sovellettavaksi.

Asiassa oli kysymys myös LTO-kattilan rikkidioksidipäästöjen päästöraja-arvojen määräytymisestä. Yhtiön mukaan päästöraja-arvot olisi tullut asettaa ottamalla huomioon LTO-kattilan polttoainejako kiinteän polttoaineen (turve) ja kaasumaisen polttoaineen (nestekaasu) suhteen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että kyseessä olevan prosessin tarkoituksena oli ensisijaisesti tuottaa teknistä hiiltä, jolloin sen tuotannossa syntyi samalla myös kaasumaisia jakeita. Kun nämä kaasumaiset jakeet poltettiin hiilenvalmistuksesta erillään, kysymys ei ollut kiinteän polttoaineen käytämisestä. Niitä ei voitu katsoa PIPO-asetuksessa tarkoitetuiksi kiinteiksi polttoaineiksi sillä esitetyllä perusteella, että ne olivat pääosin peräisin turpeesta. Kun PIPO-asetuksessa ei ollut säädetty mahdollisuudesta poiketa päästöraja-arvoista, lupaviranomaisen oli tullut asettaa päästöraja-arvot LTO-kattilalle soveltaen kaasumaisten polttoainelajien raja-arvoja.

Ympäristönsuojelulaki 52 § 1 momentti 1 kohta ja 3 momentti
Valtioneuvoston asetus keski suurten energiantuotantoyksiköiden ja -laitosten ympäristönsuojeluväitelmistä (PIPO-asetus) 1 § 1 ja

3 momentti, 1 § 4 momentti 7 kohta, 2 § 3, 8 ja 14 kohta sekä 5 § 1 ja 4 momentti

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2015/2193/EU) tiettyjen keski suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta (MCP-direktiivi) 2 artikla 3 kohta f alakohta ja 3 artikla 5 kohta

KHO:2022:126

Ympäristölupa – Viranomaisen muutoksenhakuoikeus – Aluehallintovirasto – Yleissäännös – Eriytyissännös

Vaasan hallinto-oikeus oli yhtiön valituksesta muuttanut aluehallintoviraston antamaa ympäristölupapäätöstä. Aluehallintovirasto haki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (HOL) 109 §:n 2 momentin yleissäännöksen nojalla muutosta hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Yhtiö oli aluehallintoviraston valituksen johdosta antamassaan selityksessä kiinnittänyt huomiota siihen, että lain esitöiden mukaan aluehallintoviraston oikeus hakea muutosta mainitun säännöksen nojalla olisi ollut rajoitettu vain tiettyihin tilanteisiin, joista esillä olevassa asiassa ei yhtiön mukaan olisi ollut kysymys. Tämän vuoksi korkein hallinto-oikeus otti kantaa aluehallintoviraston muutoksenhakuoikeuteen ennen pääasian ratkaisua.

Ympäristönsuojelulain 191 §:ssä oli erityissännös viranomaisen valitusoikeudesta ympäristönsuojelulain mukaisessa asiassa. Mainitussa erityissännöksessä ei ollut säädetty valtion lupaviranomaisen oikeudesta hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen. Asiassa tuli siten sovellettavaksi HOL 109 §:n 2 momentin yleissäännös, jonka mukaan alkuperäisen hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella oli oikeus hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimen päätökseen, jolla hallintotuomioistuin oli kumonnut viranomaisen päätöksen tai muuttanut sitä.

Lain esitöistä ilmeni, että sääntelyä oli ollut tarkoitus muuttaa. HOL 109 §:n 2 momentin yksiselitteinen sanamuoto ei myöskään antanut

tukea sellaiselle tulkinnaalle, että alkuperäisen päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeutta olisi rajoitettu koskemaan vain tiettyjä tilanteita.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että aluehallintovirastolla oli alkuperäisen päätöksen tehneenä viranomaisena oikeus hakea HOL 109 §:n 2 momentin nojalla valittamalla muutosta hallinto-oikeuden päätökseen ilman muutoksenhakuun liittyviä rajoituksia.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 3 § ja 109 § 2 momentti
Ympäristönsuojelulaki 191 § 2 momentti

KHO:2022:127

Ahvenanmaa – Maankäyttö ja rakentaminen – Asemakaava – Valitusoikeus hallintotuomioistuimen kumoamasta asemakaavapäätöksestä – Yleiskaavan ohjausvaikutus

Asiassa oli kysymys asemakaavamuutoksesta, jossa tontti osoitettiin energiahuollon rakennusten ja laitosten alueeksi (EE). Kaavamääräyksen mukaan alue oli tarkoitettu lämpöenergian tuottamiseen pääasiallisesti biopolttoaineilla. Laitoksen teho sai olla enintään 10 MW ja piipun korkeus vähintään 45 metriä. Asemakaava-alue oli osayleiskaavassa osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten alueeksi ja sitä koski kaavamääräys, jonka mukaan alueelle sai sijoittaa pienhkon lämpölaitoksen paikalliseen tarpeeseen edellyttäen, ettei ympäröivälle alueelle tai maisemaan aiheutunut kielteisiä vaikutuksia.

Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen kumottua yksityishenkilöiden valituksesta kunnanhallituksen asemakaavan hyväksymistä koskevan päätöksen korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli tontinomistajan ja kunnan valituksista ratkaistavana kysymys siitä, oliko asemakaavan laatimisessa noudatettu yleiskaavaa. Asiassa oli ensin viran puolesta ratkaistava, oliko tontinomistajalla oikeus hakea muutosta hallintotuomioistuimen päätökseen, jolla kyseistä tonttia koskeva asemakaavan hyväksymispäätös oli kumottu.

Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan maakunnalla oli lainsäädäntövalta kunnallisen päätöksen tekemisen sekä kaavoituksen osalta ja valtakunnalla koskien lainkäyttöä. Lainkäytöstä hallintoasioissa säädettiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa, jossa säädettiin valitusoikeuden yleisistä perusteista. Valituksesta kunnallisen viranomaisen päätökseen säädettiin erikseen valtakunnan ja maakunnan kuntalaeissa. Valitusoikeudesta oli lisäksi mahdollista säätää tarkentavasti erityislainsäädännössä. Maakunnan kaavoitus- ja rakennuslaki ei sisältänyt valtakunnan maankäyttö- ja rakennuslain mukaista rajoitusta, jonka mukaan muilla kuin kunnalla ei ollut oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan viranomaisen tekemän kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että valitusoikeutta koskeva lainsäädäntövalta oli jakautunut maakunnan ja valtakunnan kesken. Ottaen huomioon, että muutoksenhaun tarkoitus oli varmistaa päätöksen lainmukaisuus ja aineellisen lainsäädännön toteutuminen, kysymys valitusoikeudesta ei ollut pelkästään lainkäyttöllinen.

Maakunnan kuntalaisia tai kaavoitus- ja rakennuslaissa ei ollut rajoitettu jatkovalitusoikeutta hallintotuomioistuimen päätöksestä tilanteessa, jossa hallintotuomioistuimien oli kumonnut kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen. Valitusoikeutta ei tältä osin ollut rajoitettu myöskään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Asemakaavamuutoksen kohteena olevan kiinteistön omistajalla oli oikeus hakea muutosta hallintotuomioistuimen päätökseen ja valitus tutkittiin.

Ahvenanmaan kaavoitus- ja rakentamislain mukaan asemakaavaa laadittaessa tuli noudattaa yleiskaavaa. Korkein hallinto-oikeus totesi maankäytön suunnittelujärjestelmän lähtökohdana olevan, että yleispiirteisessä kaavassa osoitettu käyttötarkoitus tarkentuu yksityiskohtaisemmassa kaavassa noudattaen yleispiirteisessä kaavassa osoitettuja perusratkaisuja. Myös yleis-

kaavassa osoitettujen aluevarausten muuttaminen oli asemakaavassa jossain määrin mahdollista, mikäli yleiskaavassa tehty maankäyttöllinen ratkaisu ei merkitykseltään muuttunut. Yleiskaavan ohjausvaikeus riippui kulloisenkin yleiskaavan mittakaavasta ja ohjaustarkkuudesta. Yleiskaavan noudattaminen ei siten edellyttänyt, että yleiskaavan mukainen maankäyttöratkaisu toistettiin sellaisenaan asemakaavassa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että asemakaavamuutoksessa tontille osoitettu käyttötarkoitus energiantuotantoon vastasi lähtökohdistaan ja vaikutuksiltaan yleiskaavassa osoitettua käyttötarkoitusta, joka nimenomaisesti salli tontille lämpölaitoksen sijoittamisen. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että asemakaavassa sallittu lämpölaite vastasi muutoinkin yleiskaavan määräyksiä. Asemakaavamuutoksessa oli noudatettu yleiskaavaa. Hallintotuomioistuimen päätös kumottiin ja asemakaavamuutoksen hyväksymistä koskeva päätös saatettiin voimaan.

Ahvenanmaan itsehallintolaki 18 § 4 ja 7 kohta sekä 27 § 23 kohta
Ahvenanmaan maakunnan kaavoitus- ja rakennuslaki (ÅFS 2008:102) 21 § 1 momentti, 26 § 1 momentti ja 98 § 1 momentti
Ahvenanmaan maakunnan kuntalaki (ÅFS 1997:73) 111 § 1 momentti, 113 § 1 momentti ja 120 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 107 § 1 momentti ja 109 § 1 momentti
Ks. KHO 2016:144

Veroasiat

KHO:2022:124

Arvonlisävero – Vähennysoikeus – Vähennysoikeuden jakaminen – Silmä- ja aurinkolasimyynti – Optikon suorittama maksuton näöntarkastus

A Oy harjoitti arvonlisäverollista optiikka-alan tuotteiden, kuten silmä- ja aurinkolasien myyntiä. Yhtiöllä oli myös verosta vapautettujen terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen, kuten näöntarkastuspalvelujen myyntiä. Yhtiö ei ollut veloitta-

nut asiakkaitaan silmä- ja aurinkolasien myyntiin liittyvistä optikon suorittamista näöntarkastuksista (ns. maksuttomat näöntarkastukset).

Asiassa oli ratkaistavana, oliko yhtiön optikoiden suorittamiin näöntarkastuksiin käytettävien hankintojen katsottava olevan yhtiön arvonlisäveron vähennykseen oikeuttavassa käytössä silloin, kun yhtiö ei veloittanut asiakkaaltaan erillistä vastiketta silmä- ja aurinkolasien myyntiin liittyvästä näöntarkastuksesta.

Silmä- tai aurinkolasien ja niihin liittyvien linssien verollinen myynti edellytti näöntarkastuksen suorittamista oikeanlaisten linssien valitsemiseksi ja valmistamiseksi. Yhtiön optikoiden suorittamien maksuttomien näöntarkastusten tarkoituksena oli johtaa yhtiön verolliseen silmä- tai aurinkolasimyyntiin. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että yhtiön optikoiden suorittamat näöntarkastukset liittyivät objektiivisesti silmä- tai aurinkolasien verolliseen myyntiin eikä maksuton näöntarkastus muodostanut yhtiön verollisena liiketoimintana harjoittamasta liiketoiminnasta erillistä arvonlisäveron soveltamisalan ulkopuolelle jäävää toimintaa.

Silmä- tai aurinkolasien myyntiin liittyviä maksuttomia näöntarkastuksia varten suoritetuilla hankinnoilla oli katsottava olevan suora ja välitön yhteys yhtiön harjoittamaan arvonlisäveron soveltamisalaan kuuluvaan vähennykseen oikeuttavaan liiketoimintaan.

Yhtiöllä katsottiin olevan arvonlisäverolain 102 §:n 1 momentin 1 kohdan ja 117 §:n nojalla oikeus vähentää näöntarkastusten suorittamiseen liittyviin hankintoihin sisältyvä arvonlisävero siltä osin kuin niitä käytettiin silmä- tai aurinkolasien myyntiin liittyviin maksuttomiin optikoiden suorittamiin näöntarkastuksiin.

Arvonlisäveroa koskevat maksu- ja verokausiltaan 12/2014, 12/2015 ja 12/2016.
Arvonlisäverolaki 1 § 1 momentti 1 kohta, 18 §, 34 § 1 momentti, 102 § 1 momentti 1 kohta ja 117 §
Neuvoston direktiivi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 2006/112/EY 2 artikla 1 kohta a ja

c alakohta, 24 artikla 1 kohta ja 168 artikla a alakohta
Unionin tuomioistuimen tuomio yhdistetyissä asioissa C-108/14 ja C-109/14, Larentia + Minerva ja Marenave Schiffahrt (ECLI:EU:C:2015:496) sekä tuomiot asioissa C-126/14, Sveda (ECLI:EU:C:2015:712) ja C-132/16, Iberdrola Inmobiliaria Real Estate Investments (ECLI:EU:C:2017:683)

KHO:2022:128

Arvonlisävero – Konsernin emoyhtiö – Vähennysoikeus – Vähennysoikeuden jakaminen – Yleiskulut – Rahoitus- ja vakuutuspalvelut konserniyhtiöille

A Oy toimi konsernin emoyhtiönä ja se suoritti omistamilleen konserniyhtiöille erilaisia arvonlisäverollisia asiantuntija- ja hallintopalveluja. A Oy myös vastasi koko konsernin rahoituksen järjestämisestä myöntämällä konserniyhtiöille luottoja tai tarjoamalla niille lyhytaikaista rahoitusta konsernitilijärjestelmän kautta. A Oy peri konserniyhtiöille myöntämästään rahoituksesta korkoa. Lisäksi A Oy oli ottanut koko konsernin kattavia vakuutuksia, joiden vakuutusmaksut se laskutti edelleen konserniyhtiöiltä.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että A Oy:n konserniyhtiöille suoritamat rahoituksen ja vakuutusten järjestämiseen liittyvät palvelut eivät liittyneet niin läheisesti yhtiön suorittamiin arvonlisäverollisiin asiantuntija- ja hallintopalveluihin, että ne olisivat muodostaneet yhden jakamattoman taloudellisen suorituksen. A Oy:n oli katsottava suoritettavan konserniyhtiöille useita erillisiä palveluja, joiden arvonlisäverokohtelu määräytyi itsenäisesti.

Kun A Oy järjesti konserniyhtiöille rahoitusta myöntämällä niille luottoa tai tarjoamalla lyhytaikaista rahoitusta konsernitilijärjestelmän kautta, kysymys oli arvonlisäverolain 41 §:ssä ja 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitusta luotonantoa koskevista arvonlisäverosta vapautetuista rahoituspalveluista. Vakuutusten järjestämisestä koskevassa palvelussa oli puolestaan kysymys arvonlisäverolain 44 §:n 1 momentissa tarkoitusta arvonlisäverosta vapautetusta vakuutuspalvelusta.

A Oy:n verosta vapautettuna rahoitus- ja vakuutuspalvelun myyntinä pidettävä luotonanto ja vakuutusten järjestäminen konserniyhtiöille tuli ottaa huomioon yhtiön arvonlisäveron vähennysoikeuden laajuutta määriteltäessä. Yhtiö ei siten voinut vaatimallaan tavalla vähentää yleiskulujen sisältämää arvonlisäveroa täysimääräisesti.

Keskusverolautakunnan arvonlisäverotusta koskeva ennakkoratkaisu ajalle 15.10.2021–31.12.2022.

Arvonlisäverolaki 1 § 1 momentti 1 kohta, 41 §, 42 § 1 momentti 2 kohta, 44 § 1 momentti, 102 § 1 momentti 1 kohta ja 2 momentti sekä 117 §

Neuvoston direktiivi 2006/112/EY yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 135 artikla 1 kohta a ja b alakohta sekä 173 artikla 1 kohta ja 2 kohta c alakohta

Unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa C-250/21, Szefer Krajowej Administracji Skarbowej (ECLI:EU:C:2022:757), C-907/19, Q-GmbH (ECLI:EU:C:2021:237), C-249/17, Ryanair (ECLI:EU:C:2018:834), C-108/14 ja C-109/14, Larentia + Minerva ja Marenave Schiffahrt (ECLI:EU:C:2015:496), C-224/11, BGŻ Leasing (ECLI:EU:C:2013:15) ja C-77/01, EDM (ECLI:EU:C:2004:243)

KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2022-82

Oikeudenkäyntikulut – Oikeusturvavakuutus – Oikeusturvavakuutuksen omavastuuosuus

Diaarinumero: R2022/537

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Rovaniemen hovioikeus 11.2.2022 R21/164

Rikosasian asianomistajalle oli määrätty oikeudenkäyntiavustaja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 luvun 1 a §:n nojalla oikeudenkäyntiä varten. Kysymys siitä, tuliko asianomistajan oikeusturvavakuutuksen omavastuuosuus korvata valtion varoista ja edellyt-

täkö korvaus selvitystä taloudellisista olosuhteista.

VL:2022-89

Oikeudenkäynnin julkisuus – Oikeudenkäyntiasiakirjan julkisuus – Videotallenne

Diaarinumero: R2022/254

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 2.2.2022 R21/1863

Kysymys oikeudenkäyntiasiakirjan antamistavasta eli siitä, voitiinko toimittajalle luovuttaa oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 13 §:n 2 momentin estämättä kopiot rikosasiassa todisteina olevista teknisen katselun videotallenteista.

VL:2022-91

Huumausainerikos – Törkeä huumausainerikos – Rikokseen osallisuus – Rikoskumppanuus – Avunanto – Todistelu – Hyödyntämiskielto

Diaarinumero: R2022/712

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Itä-Suomen hovioikeus 8.7.2022 R21/1261

Kysymys FBI:n peiteoperaatiossa ns. Anom-puhelimista saatujen viestien hyödyntämisestä todisteena muun ohella törkeää huumausainerikosta koskevassa asiassa.

Kysymys myös siitä, oliko huumausaineen säilyttäminen toisen henkilön lukuun huumausainerikoksena rangaistavaa hallussapitoa vai avunantoa toisen henkilön huumausainerikokseen.

VL:2022-92

Eläinsuojelurikos – Törkeä eläinsuojelurikos

Diaarinumero: R2022/721

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Vaasan hovioikeus 7.7.2022 R 22/37

Vastaaja oli raahannut pyörän perässä väkisin kytkettynä ollutta koiraa siten, että koiran polkuanturat olivat menneet haavoille ja koiran

jalat olivat olleet niin huonossa kunnossa, ettei se ollut kyennyt kävelemään. Lisäksi vastaaja oli lyönyt koiraa sekä laiminlyönyt koiran hoidon ja riittävän ruokinnan.

Kysymys siitä, oliko vastaajan syyksi luettu eläinsuojelurikos törkeää.

VL:2022-95

Tappo – Kuolemantuottamus – Törkeä kuolemantuottamus – Nuori rikoksentehtijä

Diaarinumero: R2022/597

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Turun hovioikeus 10.6.2022 R 21/1727

A:n, joka oli 17-vuotias, kuljettava henkilöauto oli ajautunut ajoradalta penkereelle ja törmännyt ajoradalta suistumisen jälkeen puuhun seurauksin, että autossa kuljettajan

viereisellä paikalla matkustajana ollut B ja takapenkillä matkustajina olleet C ja D olivat menehtyneet. A:n veren alkoholipitoisuus ajon jälkeen oli ollut 1,68 promillea. Auton nopeus ulosajotilanteessa oli ollut ainakin 120 kilometriä tunnissa, kun suurin sallittu ajonopeus onnettomuuspaikalla oli ollut 100 kilometriä tunnissa. Hovioikeus katsoi A:n syyllistyneen kolmeen tappoon.

Kysymys siitä, oliko A:n täytynyt pitää matkustajien menehtymistä menettelynsä varsin todennäköisenä seurauksena, ja oliko A siten syyllistynyt kolmeen tappoon.

VL:2022-101

Lähestymiskielto – Puhevalta – Asia-valtuus – Tutkimatta jättäminen

Diaarinumero: R2022/718

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 6.7.2022 R 22/538

Edunvalvontavaltuutettu oli valtuutettu edustamaan A:ta paitsi tämän omaisuutta koskevista ja muissa taloudellisissa asioissa myös sellaisissa tämän henkilöä koskevista asioissa, joiden merkitystä valtuuttaja ei kykene ymmärtämään sillä hetkellä, jolloin valtuutusta on käytettävä. Edunvalvontavaltuutetun valtuuttama asianajaja oli tehnyt A:n nimissä tämän suojaksi lähestymiskieltohakemuksen. Hakemus oli jätetty tutkimatta sillä perusteella, että edunvalvontavaltuutetulla ei ollut ollut asialegitimaatioita vaatia lähestymiskieltoa A:n suojaksi.

Kysymys menettelyn oikeellisuudesta.

**Toimitus: Eevi Haaja
Alma Talent
shop.almatalent.fi
pro.almatalent.fi/#suomenlaki**